

# INFORMATYKA    Zadania rachunkowe z Fizyki na 2007/2008

## BLOK I    -2 godz. ćw. rach. (Program) + 4 godz. ćw. rach. (Kurs Wyrównawczy)

Zad. 1. Od pociągu o masie  $M$ , jadącego ze stałą prędkością odrywa się ostatni wagon o masie  $m$ , który przebywa drogę  $S$  i zatrzymuje się. W jakiej odległości  $d$  od wagonu w chwili jego zatrzymania będzie znajdować się pociąg, jeżeli siła pociągowa parowozu jest cały czas stała, a tarcie każdej części pociągu nie zależy od prędkości i jest wprost proporcjonalna do ciężaru tej części.

$$\text{Odp.: } d = \frac{M}{M - m} S$$

Zad. 2. Pocisk rozrywa się w najwyższym punkcie toru na wysokości  $h = 19,6$  [m] na dwie jednakowe części. Po upływie czasu  $t = 1$  [s] od chwili wybuchu jedna z tych części spada na ziemię dokładnie pod punktem, w którym nastąpił wybuch. W jakiej odległości  $S_2$  od miejsca wystrzału spadnie druga część pocisku, jeśli pierwsza spadła w odległości  $S_1 = 1000$  [m]. Opór powietrza pominąć.

$$\text{Odp.: } S_2 = S_1 + \left(1 + \frac{2}{t} \sqrt{\frac{2h}{g}}\right)$$

Zad. 3. Na brzegu dużej poziomej swobodnie obracającej się tarczy o promieniu  $r$  i momencie bezwładności  $I_0$  stoi człowiek o masie  $m$ . Tarcza wykonuje  $n$  obrotów na minutę. Jakiej zmianie ulegnie prędkość kątowna tarczy  $\omega$ , gdy człowiek ten, o masie  $m$ , przejdzie od jej brzegu do środka?, Jak zmieni się przy tym energia układu? Rozmiary człowieka w porównaniu z promieniem tarczy można pominąć.

$$\text{Odp.: } n_2 = \omega_2 / 2\pi = \frac{I_0 + mr^2}{I_0} n, \quad \Delta E = 2\pi^2 n^2 (I_0 + mr^2) \cdot mr^2 \cdot \frac{1}{I_0}$$

Zad. 4. Trzy jednakowe kulki wiszą, stykając się ze sobą na trzech jednakowych niciach o jednakowej długości. Jedną z kulek odchyłono w kierunku prostopadłym do prostej łączącej środki dwóch pozostałych kulek i puszczono. Do chwili zderzenia kulka osiągnęła prędkość  $V$ . Oblicz prędkości kulek po zderzeniu.

$$\text{Odp.: } v_1 = -\frac{V}{5}, \quad v_2 = v_3 = \frac{2\sqrt{3}}{5} V$$

Zad. 5. Dwie nierówne masy  $m_1 = 2$  kg i  $m_2 = 1$  kg są połączone ze sobą za pomocą nieważkiej linki przerzuconej przez niewielki krążek. Oblicz przyspieszenie  $a$  układu oraz napięcie linki  $T$ .

$$\text{Odp.: } a = \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2} \cdot g, \quad T = m_1 g \left(1 - \frac{m_1 - m_2}{m_1 + m_2}\right) = m_1 g \frac{m_1 + m_2 - m_1 + m_2}{m_1 + m_2} = \frac{2m_1 m_2}{m_1 + m_2} g$$

Zad. 6. Promień zakrętu toru kolejowego wynosi  $r = 100$  m. Pod jakim kątem  $\alpha$  ma być nachylony tor do poziomu, aby nacisk pociągu  $F$  na tor był prostopadły do toru (koła pociągu nie działają wówczas na płaszczyzny boczne szyn i nie występuje zjawisko zrzucania wagonów z toru) jeżeli prędkość pociągu na zakręcie wynosi  $v = 36$  km/godz.

$$\text{Odp.: } \operatorname{tg} \alpha = \frac{m \frac{v^2}{r}}{mg} = \frac{v^2}{r \cdot g}, \quad \alpha = \operatorname{arctg} 0.1 \cong 6^\circ$$

Zad. 7. Oblicz moment bezwładności  $I$  „cienkiej obręczy” (o masie  $m = 5$  kg i promieniu  $r = 1$  m) względem osi przechodzącej przez jej środek.

$$\text{Odp.: } I = m \cdot r^2; \quad I = 5 \text{ kg} \cdot 1 \text{ m}^2 = 5 \text{ kg m}^2$$

Zad. 8. Oblicz moment bezwładności  $I$  „cienkiego krążka”: (o masie  $m=5$  kg i promieniu  $R=1$ m) względem osi przechodzącej przez jego środek.

$$\text{Odp.: } I = \frac{mR^2}{4\pi} \cdot 2\pi = \frac{mR^2}{2}; \quad I = \frac{5\text{kg} \cdot 1\text{m}^2}{2} = 2.5\text{kg m}^2$$

Zad. 9. Na kołowrót nawinięte są w kierunkach przeciwnych dwie lekkie nici obciążone ciałami o masach  $m_1$  i  $m_2$  ( $m_2 > m_1$ ). Znaleźć przyspieszenie kątowe kołowrotu  $\varepsilon$  i naprężenie  $T_1$  i  $T_2$  w niciach uwzględniając moment bezwładności  $I$  kołowrotu.

$$\text{Odp.: } \varepsilon = \frac{m_2 R - m_1 r}{I + m_2 R^2 + m_1 r^2} g; \quad T_1 = m_1 g + m_1 r \varepsilon; \quad T_2 = m_2 g - m_2 R \varepsilon$$

Zad. 10. Wózek o masie  $m$  stacza się bez tarcia po szynach wygiętych w kształcie okręgu o promieniu  $R$  (tzw. pętla Maxwella). Jaka jest najmniejsza wysokość  $h$ , aby wózek nie oderwał się od szyn w najwyższym punkcie pętli kołowej o promieniu  $R$ .

$$\text{Odp.: } h = \frac{5}{2} R$$

## BLOK II -2 godz. ćw. rach. (Program) + 4 godz. ćw. rach. (Kurs Wyrównawczy)

Zad. 11. Mezon  $\pi^+$  porusza się z prędkością  $V = 0,995 c$  względem nieruchomego układu laboratoryjnego (tzn. „układ własny” związany z mezonem „w którym mezon  $\pi^+$  spoczywa” porusza się z prędkością  $V = 0,995 c$  względem nieruchomego układu laboratoryjnego).

Własny czas życia mezonu  $\Delta t'$  (czyli czas  $t'$  jaki upłynął od chwili narodzin tego mezonu do jego śmierci mierzony w układzie własnym) wynosi  $\Delta t' = 2,5 \cdot 10^{-8}$  [s]. Oblicz:

- ile wynosi czas życia mezonu  $\Delta t$  w układzie laboratoryjnym?,
- jaką drogę w układzie laboratoryjnym  $\Delta L$  przebędzie mezon w czasie swojego życia?
- ile wynosi  $\Delta L'$  czyli droga  $\Delta L$  widziana oczyma obserwatora związanego z poruszającym się mezonem?

$$\text{Odp.: } \Delta t = \frac{\Delta t'}{\sqrt{1 - \frac{V^2}{c^2}}}, \quad \Delta L = V \frac{\Delta t'}{\sqrt{1 - \frac{V^2}{c^2}}}, \quad \Delta L' = L \sqrt{1 - \frac{V^2}{c^2}}$$

Zad. 12. Ciało porusza się z prędkością  $v = 2 \cdot 10^8$  [m/s]. Ile razy wzrosła gęstość  $\rho$  tego ciała w stosunku do gęstości  $\rho_0$  jaką ciało miało w spoczynku.

$$\text{Odp.: } \frac{\rho}{\rho_0} = \frac{c^2}{c^2 - V^2}$$

Zad. 13. Pole elektryczne o napięciu  $U = 10^8$  [V] przyspiesza w próżni cząstkę  $\alpha$  o masie spoczynkowej  $m_{\alpha} = 6,68 \cdot 10^{-27}$  [kg] i ładunku elektrycznym  $q = 2e = 2 \cdot 1,60210 \cdot 10^{-16}$  [C]. Ile wynosi masa  $m$  i prędkość  $V$  cząstki  $\alpha$  po przebyciu przyspieszającej różnicy potencjału  $U$ , wiedząc, że w punkcie początkowym drogi cząstka  $\alpha$  była w spoczynku.

$$\text{Odp. } m = m_0 + \frac{qU}{c^2}, \quad V = c \sqrt{1 - \frac{m_0^2}{m^2}}$$

Zad. 14. W układzie  $O$  porusza się foton w kierunku osi  $Ox$  z prędkością światła tzn.  $V_x = c$ . Jaka jest prędkość  $V_x'$  (wzdłuż osi  $O'x'$ ) tego fotonu w układzie  $O'$  poruszającym się z prędkością  $V=c$  względem układu  $O$ .

Odp.:  $V_x' = c$

Zad.15. Oblicz względną prędkość  $V'$  dwóch cząstek poruszających się w przeciwną stronę z prędkościami:

a) dla  $V = c$     Odp.:  $V' = c$

b) dla  $V = 0.5c$     Odp.:  $V' = \frac{4}{5}c$

c) dla  $V = 0.25c$     Odp.:  $V' = \frac{16}{34}c$

Zad. 16. W promieniowaniu kosmicznym spotyka się protony (masa spoczynkowa protonu  $m_0$  wynosi:  $1,67 \cdot 10^{-27}$  kg) o energii  $E = 10^{11}$  GeV. Ile czasu potrzebuje taki proton, aby przelecieć przez całą Naszą Galaktykę (Drogę Mleczną) o średnicy  $d = 10^5$  lat świetlnych, jeśli czas ten mierzymy w układzie odniesienia związanym:

- z poruszającym się protonem  $t'$  ( $t'$  czas własny odczytany przez proton na swoim zegarku) oraz

- z Wszechświatem  $t$  ( $t$ - czas odczytany na zegarze laboratoryjnym)

Odp.:  $t = d/C = 100000$  lat;  $t' = t m_0 C^2/E = 31$  s

Zad.17. Spoczywające swobodnie jądro atomowe o masie spoczynkowej  $m_0$  wzbudzone energią  $E$  wyemitowało kwant  $\gamma$ . Ile wynosi częstotliwość  $\nu$  tego kwantu?

Odp.:  $\nu = \frac{E}{h} \left(1 - \frac{E}{2m_0 C^2}\right)$

Zad. 18. Jaka różnica potencjałów  $U$  musi przebyć elektron o ładunku elektrycznym  $e$  ( $e = 1,6 \cdot 10^{-19}$  C) i masie spoczynkowej  $m_0$  ( $m_0 = 9,1 \cdot 10^{-31}$  kg), aby jego czas własny  $t'$  ( $t'$  – czas mierzony na zegarku poruszającego się elektronu) był  $n=10$  razy mniejszy od czasu  $t$  mierzonego w układzie laboratorium.

Odp.:  $U = \frac{m_0 C^2}{e} (n - 1)$   $U = 4,5 \cdot 10^6$  V

### **BLOK III -2 godz. ćw. rach. (Program) + 4 godz. ćw. rach. (Kurs Wyrównawczy)**

Zad. 19 Dwa różnoimiennie elektryczne ładunki punktowe  $q_1 = +3q$  i  $q_2 = -q$  oddalone są od siebie o  $a = 15$  [cm]. Napisz równanie linii zerowego potencjału, jeżeli ładunek  $q_1$  jest położony w początku układu współrzędnych Oxy, a ładunek  $q_2$  leży na dodatniej części osi Ox.

Odp.: Linia zerowego potencjału będzie okrąg o równaniu:  $(x - \frac{9}{8}a)^2 + y^2 = (\frac{3}{8}a)^2$

Zad. 20. Na powłoce kulistej o promieniu  $R$  rozmieszczone są równomiernie ładunki elektryczne z gęstością powierzchniową  $\sigma$ . Znaleźć natężenie pola  $E(r)$  i potencjał  $V(r)$  w odległości  $r$  od środka kuli.

Odp

Dla  $r < R$  (wewnątrz powłoki kulistej o promieniu  $R$ )  $E(r) = 0$ ,  $V(r) = \frac{\sigma \cdot R}{\epsilon}$

Dla  $r \geq R$  (na zewnątrz powłoki kulistej o promieniu  $R$ )  $E(r) = \frac{\sigma R^2}{\epsilon r^2}$   $V(r) = \frac{R^2 \sigma}{\epsilon r}$

Zad. 21 Znaleźć natężenie pola elektrycznego  $\vec{E}$  w odległości  $r$  od nieskończonej długiej prostoliniowej nici naładowanej ładunkiem elektrycznym z gęstością liniową  $\lambda$ .

Odp.: 
$$E(r) = \frac{\lambda}{2\pi\epsilon r}$$

Zad. 22. Oblicz pojemność elektryczną  $C$  kondensatora cylindrycznego o promieniach elektrod (cylindrów)  $R_1$  i  $R_2$  ( $R_1 < R_2$ ) oraz długości  $l$  wypełnionego dielektrykiem o względnej przenikalności elektrycznej  $\epsilon_r$ .

Odp.: 
$$C = \frac{2\pi\epsilon l}{\ln\left(\frac{R_2}{R_1}\right)}$$

Zad. 23. W jednym narożu sześcianu o nieznanym boku  $a$  znajduje się punktowy ładunek elektryczny  $q$ . Ile wynosi strumień  $\Phi_D$  indukcji pola elektrycznego przez powierzchnię jednego z boków sześcianu leżącego naprzeciw tego ładunku.

Odp.:  $\Phi_D = q/24$

Zad. 24. Odległość między okładkami kondensatora płaskiego wynosi  $d$ . Przestrzeń międzyelektrodowa jest wypełniona dwiema warstwami dielektryków. Grubość warstwy pierwszego dielektryka o przenikalności elektrycznej  $\epsilon_1$  równa jest  $d_1$ . Przenikalność elektryczna drugiego dielektryka wynosi  $\epsilon_2$ . Powierzchnia każdej z okładek (elektrod) równa jest  $S$ . Znaleźć pojemność  $C$  tego kondensatora.

Odp.: 
$$C = \frac{S\epsilon_1\epsilon_2}{d_1(\epsilon_2 - \epsilon_1) + d\epsilon_1}$$

Zad. 25 W wierzchołkach kwadratu o bokach  $a$  umieszczono jednakowe ładunki  $-q$ . Jaki ładunek  $Q$  o znaku przeciwnym trzeba umieścić w środku kwadratu, aby siła wypadkowa działająca na każdy ładunek była równa zero?

Odp.:  $Q = \frac{q}{4}(1 + 2\sqrt{2})$

Zad. 26. Obliczyć potencjał pola elektrycznego  $V$  w punkcie o współrzędnych  $(x,y)$ , dla układu trzech ładunków:  $Q_1 = q$ ,  $Q_2 = 2\sqrt{2}q$ ,  $Q_3 = -q$  umieszczonych w punktach o współrzędnych:  $Q_1(0, a)$ ,  $Q_2(0,0)$ ,  $Q_3(a,0)$ . Wyznaczyć  $V$  dla punktu  $P(a,a)$ .

Odp.: 
$$V(x,y) = \frac{q}{4\pi\epsilon} \left( \frac{1}{\sqrt{x^2 + (y-a)^2}} + \frac{2\sqrt{2}}{\sqrt{x^2 + y^2}} - \frac{1}{\sqrt{(x-a)^2 + y^2}} \right), \quad V(a,a) = \frac{q}{2\pi\epsilon a}$$

Zad. 27. Obliczyć natężenie pola elektrycznego  $E_A$  w otoczeniu tzw. dipola elektrycznego, tj. układu dwóch różnoimiennych, jednakowych, co do wartości ładunków elektrycznych  $+Q$  i  $-Q$ , rozsuniętych na odległość  $a$ , biorąc pod uwagę tylko punkty leżące na osi dipola.

Odp.: 
$$E_A = \frac{1}{4\pi\epsilon} \cdot \frac{2Qra}{(r^2 - a^2/4)^2}$$

Zad. 28.  $N$  kondensatorów o pojemnościach  $C_1, C_2, C_3, \dots, C_j, \dots, C_N$  połączono szeregowo. Oblicz pojemność wypadkową  $C_{ws}$  powstałej baterii kondensatorów.

Odp.: 
$$\frac{1}{C_{ws}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \frac{1}{C_3} + \dots + \frac{1}{C_j} + \dots + \frac{1}{C_N}$$

Zad. 29. N kondensatorów o pojemnościach  $C_1, C_2, C_3, \dots, C_j, \dots, C_N$  połączono równolegle. Oblicz pojemność wypadkową  $C_{WR}$  powstałej baterii kondensatorów.

Odp.:  $C_{WR} = C_1 + C_2 + C_3 + \dots + C_j + \dots + C_N$  ;

Zad 30. Cztery jednakowe ładunki  $q$  umieszczono w narożach kwadratu o bokach  $a$ . Znaleźć natężenie i potencjał pola elektrycznego w środku kwadratu.

Odp.:  $\vec{E} = 0$ ;  $V = 4 \frac{q\sqrt{2}}{4\pi \epsilon a} = \frac{q\sqrt{2}}{\pi \epsilon a}$

• **KOLOKWIUM KC1 (obowiązkowe)**

Po przerobieniu BLOKU I, II i III (po odbyciu trzech, obowiązkowych dwugodzinnych programowych, ćwiczeń rachunkowych) odbędzie się pisemny dwugodzinny sprawdzian tzw. Kolokwium KC1

W ramach KC1 każdy student otrzyma do rozwiązania zestaw 4 zadań wybranych ze zbioru zadań od Nr 1 do Nr 30.

**BLOK IV -2 godz. ćw. rach. (Program) + 4 godz. ćw. rach. (Kurs Wyrównawczy)**

Zad. 31. Elektron (o masie  $m = 9,1 \cdot 10^{-31}$  kg i ładunku elektrycznym  $e = 1,6 \cdot 10^{-19}$  C) wpada z prędkością  $v = 10^7$  m/s w obszar jednorodnego pola magnetycznego o indukcji  $B = 10^{-2}$  T prostopadle do linii sił tego pola. Znaleźć tor ruchu elektronu w polu magnetycznym.

Odp.  $r = \frac{mv}{eB}$ ;  $r = 5,7 \cdot 10^{-3}$  m

Zad. 32. Oblicz siły działania jednorodnego pola magnetycznego o indukcji  $\vec{B}$  na osadzoną na osi  $00'$  prostokątną ramkę ABCD z drutu o długościach boków  $a$  i  $b$ . Oś obrotu przechodzi przez bok  $a$  i jest symetralną ramki. Przez ramkę płynie prąd  $I$ .

Odp.

a) Gdy ramka jest równoległa do wektora indukcji magnetycznej  $\vec{B}$  to na boki  $\vec{b}_1$  i  $\vec{b}_2$  działają odpowiednio siły  $F_1 = F_2 = BIb$  prostopadle do płaszczyzny ramki, tworząc parę sił.

b) Gdy ramka jest w położeniu prostopadłym do linii sił pola  $\vec{B}$  to na ramkę działają cztery siły  $\vec{F}_1, \vec{F}_2, \vec{F}_3$  i  $\vec{F}_4$ ,  $\vec{F}_1 = -\vec{F}_2$ ;  $F_1 = F_2 = BIb$  oraz  $\vec{F}_4 = -\vec{F}_3$ ;  $F_3 = F_4 = BIa$

Siły te dążą do rozciągnięcia ramki, lecz nie nadają jej ruchu obrotowego.

Zad. 33 Wyznaczyć wartość indukcji magnetycznej  $\vec{B}$  w środku obwodu kołowego o promieniu  $r$ , w którym płynie prąd elektryczny o natężeniu  $I$ .

Odp.  $B = \frac{\mu_o \mu_r I}{2r}$

Zad. 34. W prostoliniowym przewodniku o długości  $l$  płynie prąd o natężeniu  $I$ . Wyznaczyć wartość indukcji magnetycznej  $\vec{B}$  w punkcie A odległym o  $r_o$  od przewodnika. Punkt A jest

tak usytuowany w przestrzeni, że z tego punktu końce M i N przewodnika widać odpowiednio pod kątami  $\varphi_1$  i  $\varphi_2$ .

$$\text{Odp.: } B = \frac{\mu_o \mu_r I}{4\pi r_o} (\cos \varphi_1 - \cos \varphi_2)$$

Zad. 35. W nieskończenie długim, prostoliniowym przewodniku płynie prąd o natężeniu I. Wyznaczyć wartość indukcji magnetycznej  $\vec{B}$  w punkcie A odległym o  $r_o$  od przewodnika.

$$\text{Odp.: } B = \frac{\mu_o \mu_r I}{2\pi r_o}$$

Zad. 36. Dana jest prostokątna ramka o bokach a i b, w której płynie stały prąd elektryczny o natężeniu I. Znaleźć kierunek i wartość wektora indukcji magnetycznej  $\vec{B}$  w środku ramki.

$$\text{Odp.: } B = \frac{2\mu_o \mu_r I}{\pi ab} \sqrt{a^2 + b^2}$$

Zad. 37. Obliczyć indukcję magnetyczną  $\vec{B}$  na osi obwodu kołowego w odległości d od środka obwodu. Natężenie prądu w obwodzie wynosi I, a promień obwodu R.

$$\text{Odp.: } B = \frac{\mu IR^2}{2(R^2 + d^2)^{3/2}}$$

Zad. 38. Wyznaczyć natężenie H pola magnetycznego na osi cewki cylindrycznej (solenoidu) z równomiernie i gęsto nawiniętymi zwojami, przez które przepływa prąd o natężeniu I. Cewka ma n zwojów, długość l i promień przekroju poprzecznego r. Położenie punktu P, dla którego liczymy H, określają odcinki  $a_1$  i  $a_2$  mierzone od końca cewki. Przedyskutować otrzymany wynik.

$$\text{Odp. } H = \frac{In}{2l} = \left( \frac{a_1}{\sqrt{r^2 + a_1^2}} + \frac{a_2}{\sqrt{r^2 + a_2^2}} \right)$$

Jeżeli solenoid jest długi ( $l \gg r$ ), to  $a_1 \gg r$  i  $a_2 \gg r$ , wtedy natężenie pola H jest w całym solenoidzie takie samo i wynosi:

$$H = \frac{In}{2l}(1+1) = \frac{In}{l}, \quad H = \frac{In}{l}$$

Zad. 39. Wyprowadzić z prawa Faradaya wzór na siłę elektromotoryczną  $\mathcal{E}$  indukowaną w pręcie o długości l, obracającym się w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji  $\vec{B}$  ze stałą prędkością kątową  $\omega$  wokół osi przechodzącej przez jeden z końców pręta i prostopadłej do niego. Płaszczyzna obrotu jest prostopadła do  $\vec{B}$ .

$$\text{Odp. } \mathcal{E} = \frac{1}{2} Bl^2 \omega$$

Zad. 40. Krążek miedziany o promieniu a obraca się w jednorodnym polu magnetycznym o indukcji B ze stałą prędkością kątową  $\omega$ . Dwie szczotki, jedna na osi krążka, druga na obwodzie, łączą krążek z obwodem zewnętrznym, w który włączony jest opór R. Oblicz, jaki prąd elektryczny I płynie w tym obwodzie.

$$\text{Odp. } I = \frac{1}{2R} Bl^2 \omega$$

**BLOK V -2 godz. ćw. rach. (Program) + 4 godz. ćw. rach. (Kurs Wyrównawczy)**

Zad.41. Wyprowadzić równanie ruchu drgań wahadła matematycznego. Oblicz okres  $T$  wahadła matematycznego o długości  $l=10$  m.

Odp.: Równanie ruchu:  $\frac{d^2\beta}{dt^2} = -\frac{g}{l}\beta$  gdzie  $\beta$  to kąt wychylenia wahadła, okres  $T = 2\pi\sqrt{\frac{l}{g}}$

Zad.42. Wyprowadzić równanie ruchu drgań wahadła fizycznego wokół osi  $O$  umieszczonej w odległości  $d$  od środka ciężkości  $S$  tego wahadła. Masa wahadła wynosi  $m$  zaś moment bezwładności wynosi  $I$ .

Odp.: Równanie ruchu:  $\frac{d^2\theta}{dt^2} = -\frac{mgd}{I}\theta$ , gdzie  $\theta$  to kąt wychylenia wahadła.

Zad.43. Pewne ciało waha się wokół osi z okresem  $T_1 = 0,5$  s. Jeżeli do tego ciała przyczepić ciężarek o masie  $m = 0,05$  kg w odległości  $l = 0,01$  m poniżej tej osi, to zacznie się ono wahać z okresem  $T_2 = 0,6$  s. Znaleźć moment bezwładności  $I_0$  tego ciała względem tej osi.

Odp.:  $I_0 = \frac{T_1^2}{T_2^2 - T_1^2} \frac{ml}{4\pi^2} (4\pi^2 l - T_2^2 g)$

Zad.44. Rura o przekroju  $S = 0,3$  cm<sup>2</sup> zgięta w kształcie litery U wypełniona jest słupem cieczy o masie  $m = 121$  g i gęstości  $\rho = 13,6$  g/cm<sup>3</sup>. Ciecz wytrącono z położenia równowagi. Czy drgania będą harmoniczne? Od czego zależy okres  $T$  drgań i ile on wynosi..

Odp.: Równanie ruchu:  $\frac{d^2x}{dt^2} = -\frac{2 \cdot S \cdot \rho \cdot g}{m} \cdot x$ , okres  $T = 2\pi\sqrt{\frac{m}{2S\rho g}}$

Zad.45. Oblicz logarytmiczny dekrement tłumienia  $\lambda$  ruchu harmonicznego tłumionego, jeżeli w ciągu czasu  $t = 10$  s trwania ruchu energia mechaniczna punktu drgającego maleje do połowy, a okres ruchu tłumionego jest znany i wynosi  $T = 2$  s.

Odp.:  $\lambda = \frac{T}{2t} \ln 2$

Zad.46. Wahadło matematyczne o długości  $l = 0,5$  m wyprowadzono z położenia równowagi. Przy pierwszym wahnięciu wahadło wychyliło się o  $A_0 = 5$  cm, a przy drugim (w tę samą stronę) o  $A_1 = 4$  cm. Oblicz: logarytmiczny dekrement tłumienia  $\lambda$ , średni czas relaksacji energii  $\tau_E$ , oraz średni czas relaksacji amplitudy  $\tau_A$  tego układu.

Odp.:  $\lambda = \ln \frac{A_0}{A_1}$ ,  $\tau_E = \frac{1}{2} \sqrt{\frac{l}{g}} \sqrt{\left(\frac{2\pi}{\ln \frac{A_0}{A_1}}\right)^2 + 1}$ ,  $\tau_A = 2\tau_E$

Zad.47 Dwa kamertony dają  $n=20$  dudnień w ciągu  $t=10$  s. Częstość drgań pierwszego kamertonu wynosi  $\nu_1=256$  Hz. Jaka jest częstość drgań  $\nu_2$  drugiego kamertonu.

Odp.:  $\nu_2 = \nu_1 + n/t$  lub  $\nu_2 = \nu_1 - n/t$

Zad.48. Areometr z rurką walcową o średnicy  $D$ , pływający w cieczy o gęstości  $\rho$ , został lekko potrącony w kierunku pionowym. Znaleźć okres  $T$  drgań areometru, jeśli jego masa  $m$  jest znana. Ruchu cieczy i tarcia o nią areometru nie rozpatrywać.

Odp.:  $T = \frac{4}{D} \sqrt{\frac{\pi m}{\rho g}}$

Zad. 49. Po gruntowej drodze przejechał traktor zostawiając ślady w postaci szeregu wgłębień, znajdujących się w odległości  $S$  jeden od drugiego. Po tej drodze wieziono wózek dziecięcy posiadające dwa jednakowe resory, z których każdy zgina się o  $x$  pod działaniem ciężaru  $G_1$ . Z jaką prędkością wieziono wózek, jeśli od wstrząsów na wgłębieniach wózek wpadł w rezonans i silnie rozkołysał się. Ciężar wózka wynosi  $G$ .

$$\text{Odp. } v = \frac{S}{2\pi} \sqrt{\frac{2Gg}{xG_1}}$$

Zad. 50. Dwa kamertony dają  $n = 20$  dudnień w ciągu  $t = 10$  s. Częstość drgań pierwszego kamertonu wynosi  $\nu_1 = 256$  Hz. Jaka jest częstość  $\nu_2$  drugiego kamertonu.

$$\text{Odp. } \nu_2 = \nu_1 + n/t$$

### • KOŁOKWIUM KC2 (obowiązkowe)

Po przerobieniu BLOKU IV i V (po odbyciu dwóch następnych, obowiązkowych dwugodzinnych programowych ćwiczeń rachunkowych) odbędzie się pisemny dwugodzinny sprawdzian tzw. Kolokwium KC2.

W ramach KC2 każdy student otrzyma do rozwiązania zestaw 4 zadań wybranych ze zbioru zadań od Nr 31 do Nr 50.

### UWAGA: Aby zaliczyć ćwiczenia należy:

- Być obecnym na wszystkich ćwiczeniach (ćwiczenia są obowiązkowe). Nie odbyte ćwiczenia należy zaliczyć indywidualnie u prowadzącego w ramach konsultacji. Zaliczenie nieobecności będzie polegało na pisemnym sprawdzeniu znajomości zadań przerobionych na zaległym ćwiczeniu rachunkowym. (Z przyczyn ekstremalnie losowych np. szpital itp. - pojedyncza nieobecność będzie usprawiedliwiona)
- Uzyskać pozytywną ocenę z odpowiedzi bieżących.
- Zaliczyć Kolokwia KC1 i KC2

#### **Kolokwia KC1 odbędą się:**

Grupa I7X1 dnia 04.12 2007 godz. 3-4  
Grupa I7X2 dnia 05.12 2007 godz. 1-2  
Grupa I7X3 dnia 30.11 2007 godz. 7-8  
Grupa I7X4 dnia 06.12 2007 godz. 9-10  
Grupa I7Y1 dnia 07.12 2007 godz. 7-8  
Grupa I7Y2 dnia 26.11 2007 godz. 3-4  
Grupa I7Y3 dnia 05.12 2007 godz. 5-6  
Grupa I7Y4 dnia 04.12 2007 godz. 5-6

#### **Kolokwia KC1 odbędą się:**

Grupa I7X1 dnia 15.01 2007 godz. 3-4  
Grupa I7X2 dnia 16.01 2007 godz. 1-2  
Grupa I7X3 dnia 01.02 2007 godz. 7-8  
Grupa I7X4 dnia 24.01 2007 godz. 9-10  
Grupa I7Y1 dnia 25.02 2007 godz. 7-8  
Grupa I7Y2 dnia 21.02 2007 godz. 3-4  
Grupa I7Y3 dnia 30.01 2007 godz. 5-6  
Grupa I7Y4 dnia 22.01 2007 godz. 5-6

### Życzymy powodzenia:

**prof. dr hab. inż. . Zbigniew RASZEWSKI,**  
**mgr. Karolina OGRODNIK**  
**mgr inż. Przemysław MORAWIAK**